

Lansing D. McLoskey: *Twentieth Century Danish Music. An Annotated Bibliography and Research Directory* (Music Reference Collection 65). Greenwood Press, Westport, Connecticut & London 1998. xxi + 150 s., ISBN 0-313-30293-6, ISSN 0736-7740, £ 55,50.

Bogen beskæftiger sig med dansk musik i det 20. århundrede med hovedvægten på tiden efter Carl Nielsen. Færøerne er omfattet, mens "Greenland, the West Indies and other geographically and culturally remote former Danish colonies are not included" (!). Som det fremgår af dette besynderlige udsagn, bliver dansk musik og musikliv i denne bog virkelig set på afstand. Meget bogstaveligt! Og det burde vi sikkert være glade for, så det ikke længere blot drejer sig om nogle få danskere, der skriver om nogle få danskere, der skriver musik for nogle få danskere, men derimod om dansk musik i international sammenhæng. Allerede i forordets første sætning afsløres forfatterens perspektiv med følgende notoriske nonsens citeret fra et anerkendt amerikansk musikleksikon: "Something is weird in the state of Denmark. The king rides a bicycle, and the density of musical composers per square kilometer exceeds that of all other countries"; et citat der utvivlsomt er hyggeligt ment, men som leder tanken hen på Jørgen Clevins negerhøvdning i *Strudsen Rasmus*.

Det er svært at sige, om man skal le eller græde. Bogen falder jo på et meget tørt sted. Enhver i den danske musikvidenskabelige verden burde glædes over eksistensen af en annoteret bibliografi, som desuden rummer en såkaldt *Research directory* med lister over institutioner, forlag, pladeselskaber, organisationer, operaer, orkestre og faste ensembler. Forfatteren har faktisk også godt fat i stoffet, og hans kommentarer til de enkelte bøger og artikler vidner i mange tilfælde om grundig indsigt.

Problemet med bogen er da heller ikke så meget, hvad der står i den, for den rummer virkelig en imponerende mængde information, men den er på den anden side så mangelfuld og fyldt med fejl, at det nærmer sig det katastrofale.

En konsekvens af den store stofmængde er, at ikke alt har kunnet komme med. Bogens hovedvægt ligger som nævnt på tiden efter Carl Nielsen. McLoskey motiverer – helt plausibelt – denne vægtning med, at der i forvejen eksisterer bibliografisk materiale om Carl Nielsen. Som den altoverskyggende kilde til resten af århundredet nævnes *Dansk Musiktidsskrift*. Og

her er informationsmængden så stor og artiklerne så talrige, at forfatteren mener kun at kunne inkludere "a representational sample". Ærgerligt nok. Men hvad værre er: det ekspliciteres ikke på nogen måde, hvilke kriterier, der er lagt til grund for udvælgelsen af de artikler, som er medtaget i bibliografien. Enhver med et rimeligt kendskab til feltet vil kunne finde besynderlige og tilsyneladende arbitrære lakuner. Man begynder naturligt hos sig selv: Denne anmeldelsesforfatter er tilfreds med, at en stor del af hans artikler om ny dansk musik er medtaget, nogle af dem endog ledsaget af pæne ord, men er uforstående overfor, hvorfor andre er udeladt. Anmelderen savner også Århus Universitets Musikvidenskabelige Instituts årsskrift, *Cecilia*, i hvilket der findes flere substantielle artikler om dansk musik, specielt om den ny enkelhed. Flyttes fokus lidt længere væk fra subjektet, undrer det, at bogen kun rummer tre artikler af Poul Nielsen til trods for, at just denne forfatter måske mere end nogen anden tog pulsen på den danske musik i '60erne og '70erne. Helt galt går det Poul Nielsen i det tilsyneladende ret tilfældige personindeks: Han er helt gledet ud.

Til gengæld har McLoskey i andre henseender valgt at medtage revl og krat, f.eks. en række artikler, som han i sin kommentar udtrykkeligt karakteriserer som "incomplete" og "very generalized" (f.eks. B 393 af N.M. Lasthein og B 402 af S. Lindholm). Desuden skelnes der ikke mellem dybtgående analyser og reklamefoldere fra musikforlag. Der hersker heller ingen konsekvens mht. måden at angive materialets omfang; nogle gange angives sidetal, andre gange ikke.

Det er klart, at oplysningerne i *Research directory* hurtigt forældes og derfor overflødiggøres af andre, jævnligt opdaterede 'vejvisere'. I listen over "performing ensembles" er det da også deprimerende at se Den Fynske Trio, som blev nedlagt i 1990 og afløstes af LIN-ensemblet, som her kaldes "chamber orchestra" – lidt overdimensioneret for en trio. Man savner desuden i denne liste bl.a. et vitalt ensemble som Zapolski-kvartetten. Det er i øvrigt overdrevet, at Danmark har ti symfoniorkestre – så skal man da regne alle amatørerne med.

Til sidst i bogen findes en fortegnelse over 242 danske komponister, som har været aktive i dette århundrede. De er opstillet på baggrund af syv ekspliciterede kriterier og udgør en højst besynderlig selektion. De 30 'vigtigste' er fremhævet, men det er uforståeligt, hvorfor f.eks. Jersild er fremhævet, men ikke Schultz; Bent

Lorentzen, men ikke Erik Nordby; Mogens Christensen, men ikke Erik Højsgaard, Rosing-Schow og John Frandsen; Bent Sørensen, men ikke Svend Hvidtfelt Nielsen. I øvrigt erklæres Jørgen Jersild for død i 1993 i den korte, men gode musikhistoriske oversigt, mens han i komponistlisten korrekt anføres som nulevende. Sådan kunne man blive ved.

Naturligvis kan denne bibliografi være nyttig at have ved hånden, når bare man ikke tror, at dens oplysninger følger en bestemt strategi og er pålidelige i forhold til denne. Måske burde bogen give anledning til, at folk på de steder, hvor man promoverer den danske musik, tænker lidt dybere over, hvilke materialer, man udsender. Denne bog blokerer måske ligefrem ved sin blotte eksistens for den bog, som alle vi, der arbejder inden for dette felt, går og savner.

Erling Kullberg

Paul Rapoport: *The Compositions of Vagn Holmboe. A Catalogue of Works and Recordings with Indexes of Persons and Titles*. Edition Wilhelm Hansen, København 1996. xvi + 223 s., ill., ISBN 87-598-0813-6, kr. 290.

En pålidelig, helst videnskabeligt funderet fortegnelse over en komponists værker er et nødvendigt arbejdsredskab for den, der ønsker at beskæftige sig indgående med et af de pågældende værker eller med komponistens biografi. Manglen på sådanne publikationer er stor, ikke mindst når det gælder dansk musik, hvilket uvilkårligt gør fremkomsten af en ny fortegnelse over en betydelig dansk komponists værker til noget af en begivenhed. Som sådan skal Paul Rapoport's bog da også hilses velkommen, endskønt den ikke for alvor opdyrker nyt land; i sin substans udgør den en revideret, suppleret og ajourført udgave af hans *Vagn Holmboe: A Catalogue of His Music / Discography / Bibliography / Essays, first edition* (Triad Press, London 1974) samt dennes andenudgave (Edition Wilhelm Hansen, København 1979). I det ydre præsenterer fortegnelsen sig nu i et mere handy format, og omslaget prydes af en gengivelse af et af Meta May Holmboes fine naturfotografier.

Efter et forord, hvori indgår en lille samling beskrivelser af Holmboes musik og dens egenart, giver Rapoport en indføring i de to værkkataloger, som udgør størstedelen af bogen. Det første omfatter 99 sider og er kronologisk ordnet, medens det andet, som er på 25 sider, opregner

fonogrammer med værker af Holmboe. Herpå følger seks sider bibliografi, et indeks over personer og ensembler samt endelig to værkindekser: et systematisk og et alfabetisk.

Den kronologiske værkliste er bogens vægtigste del. De generelle værkoplysninger omfatter følgende: titel (anført på engelsk når der tale om genrebetegnelser, ellers på originalsproget), kompositionsår, opusnummer, M-nummer (Rapoport's strengt kronologiske nummerering), besætning, titel i engelsk oversættelse, forlag og editionsnummer, varighed, uropførelse (dato, lokalitet og medvirkende), sangtitler og forfatter samt bemærkning. Rapoport nævner selv, at fortegnelsen ikke er baseret på kildestudier, hvorfor eksempelvis værktitler af genrekategorien ikke som sådan er gengivet kritisk, men derimod opført efter en fastlagt, ensrettet praksis.

I forordet gør Rapoport klart rede for, hvilke oplysninger han har ønsket at medtage i sin bog, og det må understreges, at den som sådan lever op til det resultat, der stilles læseren i udsigt. Men ved et nærmere studium og i det hele taget en jævnlig brug af bogen savner man ikke desto mindre en række informationer. Det havde således været rimeligt, om Rapoport havde anført hovedtempobetegnelser og evt. satstitler i sin fortegnelse; de er medtaget for vokalværkernes vedkommende, men ikke for instrumentaltværkernes. Desuden kunne man have ønsket sig, at sideantal i de trykte udgaver havde været angivet – særligt i de tilfælde, hvor der ikke i forvejen er opgivet varighed. Også oplysninger om manuskripter og deres opbevaringssted havde været velkomne, ligesom dedikationer burde have været meddelt – de er jo let tilgængelige i de trykte nodeudgaver. Her og der kunne yderligere en henvisning have været på sin plads i feltet "Note". Fx burde det have været nævnt, at sangen *De danske tålte ikke tvang* (M 75) findes optaget i det *Tilleg til folkehøjskolens melodibog*, der supplerer melodibogsudgaven fra 1940.

Skønt der, som det vil være fremgået, ikke er tale om en i dybere forstand videnskabelig værkforteegnelse – som en komponist af Vagn Holmboes format ellers nok kunne have fortjent – så er Paul Rapoport's bog fuldt ud anvendelig og informationsrig. Den vil afløse sine mere beskedne forgængere og som dem blive uundværlig for forskere, koncertgivere og musiklyttere med interesse for nyere dansk musik.

Claus Rollum-Larsen